MAANDAG // 27-JULI // EDITIE 2020

BUNKERKRANT

NIEUWSBRIEF VAN BUNKERMUSEUM Wn 12H

"van het westelijk front geen nieuws"

Zo luidt de titel van een oorlogsboek, een klassieker. En zo leek het ook wel te zijn voor alles rondom "Stelling 12H". De laatste nieuwsbrief die hiervoor werd uitgebracht, dateert uit januari 2018. Maar ziekte, tegenslag, veel meer werk dan eerder voorzien, minder handen om werk te verzetten dan gehoopt maakte dat er prioriteiten moesten worden gesteld. Hierdoor bleef het veel langer stil dan wenselijk was. Maar onder-tussen werd er door Dirk Bruin en zijn team wel heel veel werk verzet.
Ook met de nieuwsgaring en verspreiding ervan pakken we de draad weer op. Vandaar deze Bunkerkrant, een nieuw gezicht voor de nieuwsbrief, die we gaan trachten (tenminste) vier keer per jaar uit te brengen om alle Vrienden van Bunkermuseum Wn 12H en andere geïnteresseerden op de hoogte te houden.

31 mei 1945 Lieutenant Frederic Squire en dr. Robert Turfboer, C-BS op Vlieland

Een blik op de ontvangstbunker.

Bunkers open voor het publiek

De werkzaamheden op het bunkercomplex zijn nog steeds in gang. De vurige wens om op 31 mei, de dag dat Vlieland 75 jaar geleden officieel bevrijd werd, het Bunkermuseum Wn 12H te kunnen openen kon helaas niet gerealiseerd worden. Dit werd natuurlijk mede veroorzaakt door alle maatregelen rondom de Corona uitbraak.
Alhoewel we op Vlieland geen geval van vastgestelde besmetting hebben gehad, kregen we wel te maken met alle beperkende maatregelen. En natuurlijk staat ook bij ons de veiligheid van de vrijwilligers voorop. Daarom is er ook lang nagedacht of we de stelling al konden openstellen voor het publiek. We hebben besloten om, mits we voldoende vrijwilligers konden vinden om de balie te kunnen bemannen, de vele nieuwsgierigen de gelegenheid te bieden om alvast een kijkje te nemen in ons museum en de stelling.
En die vrijwilligers waren er!
Dus sinds eind juni kunnen bezoekers, tegen een kleine vergoeding van €5,- per persoon, op eigen gelegenheid, en met in acht nemen van voldoende afstand, door de stelling wandelen en de expositie bewonderen. Tot nu toe zijn er dagelijks tientallen bezoekers genoteerd. En iedereen is vol bewondering en lof over hetgeen alle vrijwilligers tot stand hebben gebracht. Vaak komen ze na afloop nog even de ontvangstbunker binnen lopen om te melden dat ze genoten hebben en zeker nog een keer gaan terugkomen! We hebben al een dag gehad met meer dan 100 bezoekers!!
En nu nog maar eens kijken welke datum we kunnen prikken om Bunkermuseum Wn 12H officieel te openen. Maar om dat te kunnen doen, moet er wel nog even flink doorgewerkt worden.

Kijkje op de ontvangstbalie

HET MUSEUM

Bunkermuseum Wn 12H

En een bijbehorend nieuw logo

We schrijven medio 2019 en het werk in de stelling gaat gestaag door. Dirk Bruin is in contact gekomen met Wouter Koetsier, die een tenthuisje heeft op camping Stortemelk. Van beroep is hij schilder en wanneer het gesprek op het werk in de stelling komt, wordt Wouter gevraagd om delen van het bunkercomplex te voorzien van camouflage kleuren. Ook een logo voor het toekomstige museum komt ter sprake. Er was al wel iets bedacht maar erg tevreden was men er niet over. Wouter wist in zijn netwerk nog wel iemand en die zou hij wel eens polsen hierover. En zo gebeurde het dat Dirk Bruin werd benaderd door Jules Kammeijer, DTP-werktekenaar bij Millford

Dirk en Jules wisselden veel gegevens uit over het bunkercomplex en Jules ging aan de slag.

Als eerste boog hij zich over de diverse benamingen waarmee de stelling in de loop van de tijd was aangeduid. Op de vraag hoe het nieuwe bunkermuseum straks door het leven zou gaan, was het uiteindelijke antwoord:

”**Bunkermuseum Widerstandsnest 12H”** en ter onderscheid van bunkermusea in andere plaatsen kwam daar ook nog "Vlieland" bij. Nou zit een ontwerper er niet echt te wachten om hele lange benamingen te verwerken in een ontwerp. Gelukkig is de officiële (Duitse) militaire afkorting voor Widerstandsnest Wn, dus dat scheelt weer een beetje. Maar het bleef een uitdaging voor Jules. Hij verwerkte dit alles eerst in een aantal recht-toe-recht-aan typografische oplossingen. Daarna volgden een aantal in perspectief getrokken typografische ontwerpen.En als laatste werden er diverse ornamenten aan de ontwerpen toegevoegd. Zodoende kwam Jules uit met een portfolio met maar liefst 14 ontwerpen. En deze waren zowel in kleur als zwart-wit vastgelegd.

Toen de serie ontwerpen aan Dirk werden voorgelegd, hadden hij en het team direct al een voorkeur voor ontwerp nummer 10. Dirk: ”Deze vorm die je daarin verwerkt hebt, herken ik meteen als het betonnen geschutsemplacement van Wn 12H, tevens ook het meest prominente bouwwerk van de stelling”

Jules had de langwerpige vorm die achter het woordbeeld staat en voor de rechthoekige achtergrond op één van de vele foto’s gezien op internet en deze sprak hem ook erg aan. Jules: ”ik heb hem sterk vereenvoudigd en geprobeerd een evenwichtig geheel te creëren.

De rechthoekige achtergrond geeft nog meer diepte en omsluit het geheel naar een compactere vorm. Het logo laat dus eigenlijk de bunker in ruïne-staat zien.”

Jules Kammeijer, de man achter het logo

Het nieuwe logo van het bunkermuseum werd ontworpen door Jules Kammeijer. Maar wie is hij?

Jules Kammeijer is momenteel 64 jaar en heeft een grafische opleiding genoten aan de Grafische School MTS en de Rietveld Academie in Amsterdam.Hier leerde hij nog het oude ambacht. De digitalisering binnen de grafische wereld stond nog in de kinderschoenen.

Hij werkte drie jaar in Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. In die periode verhuisde de collectie van de Cornelis Schuytstraat in Amsterdam-Zuid naar ’s Lands Zeemagazijn op Kattenburg. Hij heeft daar meegeholpen om de collectie vorm te geven in het nieuwe onderkomen. Jules noemde het een leuke periode om daar te werken.

In de periode erna stapte hij over naar diverse ontwerpbureaus waar hij werkte als werktekenaar en wat later als Desktop Publisher (DTP'er).

Tegenwoordig werkt hij als DTP-werktekenaar met als specialisme verpakkingsontwerpen bij Millford Brand-id in Leiden.

Daar werkt hij op de studio, een onderdeel van het bureau dat de laatste fase onder handen neemt voor het de deur uitgaat. De klanten in zijn portfolio zijn o.m. Albert Heijn, Heineken, ANWB, Etos en Verkade.

En nu dus ook Bunkermuseum Wn 12H.

De man achter ons nieuwe logo

De foto die werd gebruikt voor het ontwerp van het nieuwe logo van het bunkermuseum.

De kleuren van het logo zijn gebaseerd op de camouflage-kleuren die de Duitsers gebruikten.
Dirk zorgde ervoor dat dat Jules een overzicht kreeg van de historisch juiste RAL-kleuren. Daarvan verwerkte hij er twee in het ontwerp t.w. olijfgroen RAL 6003 en donkergeel RAL 7028. Die laatste kleur is tijdens WOII o.m. gebruikt als de basiskleur voor de Tiger-tank maar is na de oorlog verdwenen uit de RAL-waaier.

Jules vroeg zich af hoe die kleur eruit zou hebben gezien? De voorbeelden op internet verschilden onderling sterk van elkaar. En kleuren van een beeldscherm beoordelen is tricky. Het ligt er maar net aan hoe je beeldscherm staat ingesteld. Toen bedacht hij zich ineens dat modelbouwers erg secuur zijn wat betreft dit soort details. Dus ging hij naar de modelbouwwinkel Muco in Amsterdam-West en daar vond hij RAL 7028 in een handzaam flaconnetje. Aan de hand hiervan kon hij de kleurvertalingen gaan maken voor de diverse kleursystemen, zoals Pantone, CMYK, RGB en RAL, natuurlijk, voor verschillende formats van het gekozen ontwerp zoals .ai, .jpg, .png, .eps en .pdf.

En op deze manier is het logo dus tot stand gekomen.
Het was volgens Jules een leuke klus om aan te werken en hij hoopt bij de officiële opening van Bunkermuseum Wn 12 H Vlieland persoonlijk aanwezig te kunnen zijn.

OPROEP

Gezocht: gidsen m/v

Wij zijn nog op zoek naar mensen die opgeleid willen worden om door WN 12H rondleidingen te verzorgen voor groepjes en groepen tot maximaal 15 personen.
Een rondleiding duurt zo'n anderhalf à twee uur. Dit kan in de ochtend zijn vanaf 10.00 u of in de middag vanaf 13.00 u. Heeft u een klein beetje kennis van WOII en lijkt het u leuk om deze rondleidingen te gaan verzorgen én bent u voor één of meerdere dagdelen in de week beschik-baar voor een rondleiding, neemt u dan contact met ons op. Wij zorgen er dan voor dat u van voldoende informatie wordt voorzien om een goede rondleiding te kunnen verzorgen.

ReichsAusschuß für Lieferbedingungen

RAL is een Europees kleur matching systeem dat kleuren definieert voor verf, coatings en plastics.
"RAL" is de afkorting van "Reichs-Ausschuß für Lieferbedingungen und Gütesicherung". Deze naam kan in het Nederlands vertaald worden als "Nationale Commissie voor Leveringsvoorwaarden en Kwaliteitswaarborg".
De RAL-standaard wordt beheerd door het RAL Deutsches Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung e. V..

RAL Classic
In 1927 heeft de Duitse RAL-organisatie een collectie van 40 kleuren opgesteld. In beginsel zijn het verfkleuren. Voorafgaand aan die datum moesten producenten en afnemers kleurstalen uitwisselen om een tint te beschrijven. Vanaf dat moment kon men vertrouwen op nummers. Aangezien voortdurend kleuren aan de collectie werden toegevoegd, werd de collectie in 1961 herzien. Sindsdien bestaat het kleurensysteem uit 213 kleuren die tot op de dag van vandaag in gebruik zijn. In de jaren '60 kregen de kleuren aanvullende namen om verwarring bij verwisselde cijfers te voorkomen.

Olijfgroen RAL 6003

Donkergeel RAL 7028

ONZE COLLECTIE

Een kijkje in onze collectie

Onze collectie voor het bunker-museum groeit gestaag. Regelmatig mogen we weer iets toevoegen. We zullen elke keer een artikel uit onze collectie kiezen om eens nader te beschouwen. Dit keer houden we het op de diorama die bij de balie valt te bewonderen. Deze werd in 2016 gemaakt door Harry van Keulen, één van onze vrijwilligers. Harry is een begenadigd model-bouwer van o.m. oude zeilschepen. Het stelt het noordelijke deel van het betonnen geschutsemplacement voor, waar een Duitse stuksbeman-ning in actie is afgebeeld met een kanon.

Deze diorama werd in schaal 1:35 uitgevoerd en hij gebruikte hiervoor een bouw-pakket van Zvezda, een Russisch merk. Het kanon is een Panzerabwehrkanone 36 (PaK 36). Dit is een 3.7 cm kanon en de bemanning bestond uit 5 man: de stuks-commandant, schutter, lader en 2 munitie-werkers.

Harry was zich ervan bewust dat het niet het type kanon was dat ook daadwerkelijk op Vlieland heeft gestaan maar dat was als modelkit nergens te krijgen. Het beton is ge-maakt van triplex met daar op zand gelijmd in een aantal lagen. Daarna is toen alles grijs geschilderd. Het schilderen van de stuks-bemanning was nog een uitdaging voor Harry want het was erg lastig om de kleu-ren in de juiste verhouding te men-gen zodat het realistisch overkomt. Wij vinden dat hij daarin heel goed geslaagd is. Zeg nou zelf wanneer je de ”actiefoto” bekijkt. Je ruikt bijna de kruitdampen.....

Noordelijk deel van het betonnen ge-schutsemplacement

Detail van het diorama van het betonnen geschutsemplacement

Zijn we nog steeds Vrienden?

De afgelopen weken sprak ik regel-matig mensen die, net als ik, jaren geleden zich hadden aangemeld als Vriend(in) voor Stelling 12H. Allemaal keurig ‘n mailtje gestuurd met de gevraagde gegevens en vervolgens de bijdrage overgemaakt naar De Noord-wester.
Woonde je op Vlieland, dan had je waar-schijnlijk nog eens een keer een nieuwsbrief in de brievenbus gekregen. Maar verder hoorde je eigenlijk niets meer. Het jaar ging voorbij, een nieuw jaar brak aan en eigenlijk nooit meer gedacht aan de aangegane vriendschap. En er kwam ook van de kant van De Noordwester ook geen verzoek/ herinnering meer om de vrienden-bijdrage over te willen maken.
Tja, en dan komt toch eens de vraag: ”zijn we dan nog steeds Vrienden?”
Nou zijn er allemaal redenen aan te voeren hoe het toch zo ver kon komen. Maar zoals eerder gemeld is er de

afgelopen jaren enorm hard gewerkt en heel veel resultaat geboekt. En met deze vernieuwde nieuws-brief willen we dan ook alle Vrienden van het eerste uur vragen om het Bunkermuseum Wn 12H en het hele Team van vrijwilligers te blijven steunen. We beloven u om de communicatie te verbeteren.

Blijft u ons steunen als Vriend?

En mocht u de vriendenbijdrage voor 2020 nog niet hebben overgemaakt, mogen we u dan vragen om dat dan nog te doen? Want we hebben nog een wel een lijst met wensen die we willen realiseren, met uw hulp. Alvast bedankt en...

.

tot ziens in de ontvangstbunker!

DEFINITIE

Wat betekent Wn 12H eigenlijk?

Wanneer mensen voor het eerst Wn 12H zien, snappen ze heel vaak niet wat deze notatie inhoudt. Zo werd er laatst gevraagd of het museum soms om 12H(our) open ging. Het militaire jargon, zoals dat vaak het geval is met vaktaal, staat bol van specifieke afkortingen en begrippen. Zo betekent Wn 12H eigenlijk ***Widerstandsnest 12Heer***. Je zou dat kunnen vertalen als ”Weerstandsnest 12 bemand door de Duitse landmacht”. Maar wat is nou een Widerstandsnest?
Het Widerstandsnest was eigenlijk het kleinste type gecoördineerde infanterieopstelling in de Atlantikwall. De eenheid die een dergelijk weerstandsnest bemande moest in staat zijn om zich rondom te verdedigen met doorgaans lichte infanteriewapens. Als regel bestond een Widerstandsnest uit een aantal lichte gemetselde woonschuilplaatsen en bergplaatsen die rondom werden voorzien van een prikkeldraad bescherming. Het geheel was verbonden d.m.v. loopgraven. Deze konden verstevigd worden met bijvoorbeeld plaggen, houten of betonnen wanden. De bezetting van een Widerstandsnest bestond meestal uit 1 of 2 infanteriegroepen o.l.v. een onderofficier. Als versterking konden zwaardere wapens zoals een PanzerabwehrKanone (PaK) worden toegevoegd.
Een Widerstandsnest werd door de Wehrmacht altijd aangeduid met arabische cijfers (Wn 12H). Dit ter onderscheid van een Stützpunkt (steunpunt) dat met Romeinse cijfers werd aangeduid. Nou was Wn 12H kennelijk, geografisch gezien, wat groter dan een ”standaard” Wn want in de verschillende stukken valt te zien dat de Duitse militairen soms spraken over Wn 12H en soms over StP 12H. De grootte van een Stützpunkt zou al gauw tenminste 3 Wn'n omvatten. En de bezetting zou dan bestaan uit een peloton infanterie (met 3 groepen infanterie). De west-batterij op Vlieland is zo'n voorbeeld van een Stützpunkt: Stützpunkt VIII M waar de 3 Batterie Marineflakabteilung 246 gestationeerd was.

Dirk Bruin leidt een groep adspirant gastvrouwen en gastheren rond door de stelling.

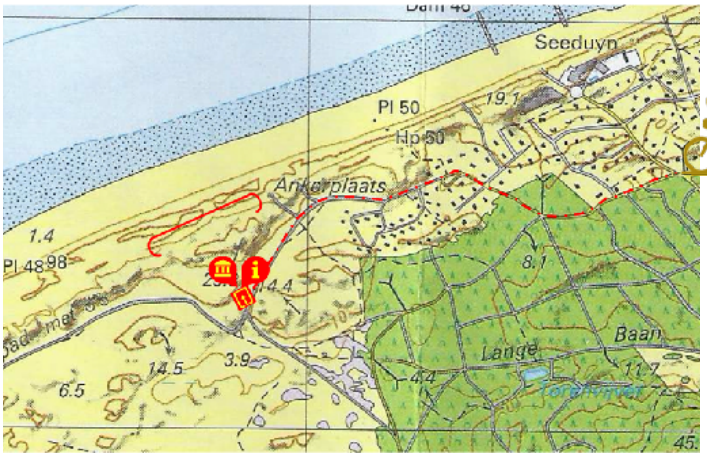

De route naar het bunkermuseum, komend vanaf de Badweg.

VRIJWILLIGERS

Gastvrouw/ gastheer gezocht

Wordt u het gezicht van Wn 12H?

Bunkermuseum Wn 12H kent een aantal soorten vrijwilligers die op de een of andere manier een bijdrage willen leveren aan het museum. Onlangs werd er een oproep gedaan voor een nieuwe categorie: Gastvrouw of Gastheer van het museum. Hun taak zal zijn om op de dagen dat het museum is geopend voor het publiek, de bezoekers te ontvangen in de Ontvangstbunker en deze voor te lichten over het museum, entreegelden te innen en de bezoekers op weg te helpen bij hun rondgang door Wn 12H.
De oproep leverde een aantal nieuwe vrijwilligers op die nu alle-maal ingewerkt worden en gaan proefdraaien. Het museum is nog niet officieel geopend maar wel reeds toegankelijk voor publiek. En daar wordt al druk gebruik van gemaakt.

Weet u ons al te vinden?

Stap op de fiets of wandel erheen....

Bunkermuseum Wn 12H is voor de bezoeker te voet of per fiets goed te bereiken. Zelfs met de bus kunt u een heel eind komen. Er van uitgaande dat de bezoeker uit het dorp komt, is de eenvoudigste route om naar De Ankerplaats te gaan. Daar stopt ook de bus. Volg vanaf daar het fietspad in westelijke richting en u komt vanzelf uit bij de ingang van het bunker-museum.

UITGELICHT

Een bijzonder gat

In deze rubriek zullen we elke keer een onderdeel van Wn 12 H eens nader bekijken. We beginnen in dit nummer met het Deckungsloch.
Dit is het kleinste bouwwerk waarvan we er een paar hebben aangetroffen op Wn 12H.
Het is een met beton versterkt gat in de grond waarin 1 persoon dekking kan zoeken. In de Duitse documentatie worden deze ook Panzerdeckungsloch of Schützenloch genoemd. Deze Deckungslöcher zijn aangelegd om de soldaten op 12H bescherming te bieden met name tijdens een lucht-aanval waarbij de stelling vanuit een vliegtuig met mitrailleurs en boordkanonnen onder vuur werd genomen.

Een Deckungsloch werd gemaakt van drie opeengestapelde betonnen ovale putringen van 40 cm hoog en 75 cm over het smalle en 95 cm over het brede deel. Ze zijn ca. 8 cm dik.
Deze betonnen ringen waren niet versterkt met betonijzer.
In de lange zijde van het ovaal zit aan weerskanten een gat, hier kon een ijzeren staaf doorgestoken worden waarmee de betonnen ringen in het gat gehesen konden worden.

Op vrijwel alle Duitse stellingen langs de Nederlandse kust zijn de Deckungslöcher aangebracht en duizenden van deze betonnen ringen liggen nog begraven in de zeeduinen.

Er zijn er ook vele uitgegraven en op diverse manieren hergebruikt. In de tuin van Maarten de Gorter, nu van Jelle van Randen op de Lange-Paal zijn er een aantal ingegraven en dienen als welput.
Bij Anneke Roos in de Lutinelaan staan er nog vier in de tuin die als bloembak in gebruik zijn.
Deze betonnen ringen kwamen in de jaren ’90 tevoorschijn bij duinafslag bij Wn 13H.

Het deckungsloch in de stelling

Nu in gebruik als bloembak

Hier is het hijsgat goed te zien

OPROEP

Bent u al een Vriend van Bunkermuseum Wn 12H?

Bent u al toegetreden tot de kring van Vrienden van Bunkermuseum Wn 12H? Voor minimaal €20,- per jaar steunt u het museum. Stuur hiervoor een e-mail naar: info@denoordwester.nl met uw naam en adres en de vermelding: Vriend Bunkermuseum Wn 12H. Maak het bedrag over op ons rekeningnr:
NL 61 INGB 0007256850 tnv Stichting De Noordwester, ovv Vriend Bunkermuseum Wn 12H met daarbij uw postcode en huisnummer.
Als Vriend ontvangt u onze nieuwsbrief en heeft u altijd gratis toegang tot het bunkermuseum.

CONTACT

Hier bereikt u ons

Bunkermuseum Wn 12H
Bezoekadres: Kantonnierspad 1
8899 KD Vlieland

Postadres: Dorpsstraat 150,
8899 AN Vlieland

0562-451700

info@denoordwester.nl

Openingstijden in de maanden juli en augustus: di-woe-do en za-zo van 10.00 - 16.00 uur.
Verder incidenteel en op afspraak.

COLOFON

Verschijnt 4x per jaar

De Bunkerkrant is de nieuwsbrief van Bunkermuseum Wn 12H.

Aan deze uitgave werkten mee:
Dirk Bruin
Harry van Keulen
Cas Straatman
Jules Kammeijer

Redactie:
Joost van Bommel

Volg ons ook op:
BunkermuseumWn12H
Wn12H